

«АЛЯСКА»

Наукова робота на тему:

«Управління власним капіталом автотранспортного підприємства»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	6
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «ДЕЙВ ЕКСПРЕС»	12
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ	21
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	31
ДОДАТКИ	35

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Діяльність будь-якого підприємства залежить від ефективного управління власним капіталом та його структурою. Сформований власний капітал – це фінансова основа діяльності кожного підприємства. Він являється одним із найважливіших фінансових показників, адже є безстроковою та початковою основою фінансування діяльності підприємства, крім того джерелом погашення збитків. Власний капітал характеризує ступінь фінансової самостійності, фінансової потужності, а також ступінь кредитоспроможності підприємства. Управління власним капіталом сприяє ефективній діяльності підприємства, збільшення прибутку та підвищення конкурентних переваг підприємства.

Величина власного капіталу дає змогу оцінити ефективність діяльності підприємства, його результативність. Для кредиторів власний капітал являється показником стабільності та відповідальності підприємства. Підприємство, яке ефективно управляє структурою капіталу, має такі ознаки: підвищення дохідності та ділової активності, безперервний виробничий процес, інтенсивний розвиток підприємства, висока швидкість обороту капіталу, перевищення рентабельності інвестованого капіталу над середньозваженою вартістю капіталу, баланс між рентабельністю капіталу та ризиками, що бере на себе підприємство тощо.

Ми вважаємо, що більшість підприємств не слідкують за рівнем захищеності власного капіталу, не створюють резерви, їх власний капітал стає чутливим до «форс-мажорних» обставин, має високий рівень ризику втрати. Тому дана тема є дуже актуальною, потребує уваги управлінців підприємств. Отже, актуальність теми дослідження є безумовною за умов ринкової економіки.

За обраною нами темою проводили дослідження вітчизняні науковці, серед яких слід відмітити таких як: Т.В. Гладких, М.М. Мосійчук, В.М. Пархоменко, Л.П. Прокопенко, Н.Д. Кулаковська, В.Я. Савченко,

В.В. Сопко, О.О. Терещенко, К.О. Утенкова, Г. А. Ямборко, та інші. Проте зміни, що проходять у різних сферах діяльності суб'єктів господарювання, вимагають проведення подальших досліджень управління власним капіталом у процесах здійснення діяльності підприємств.

Мета і завдання дослідження. Мета наукової роботи полягає у дослідженні теоретичних основ та обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління власним капіталом підприємства ТОВ «Дейв Експрес».

Відповідно до визначеної мети у науковій роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- дослідити сутність та структуру власного капіталу;
- встановити показники управління власним капіталом підприємства;
- охарактеризувати нормативно-правове забезпечення у визначеній сфері;
- провести організаційно-економічну характеристику підприємству;
- здійснити діагностику фінансово-господарської діяльності підприємства;
- охарактеризувати систему управління власним капіталом ТОВ «Дейв Експрес»;
- виявити резерви покращення ефективності формування і використання власного капіталу.

Об'єктом дослідження є процес управління власним капіталом ТОВ «Дейв Експрес».

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади та прикладні рекомендації щодо удосконалення процесів формування, оцінки та забезпечення зростання власного капіталу ТОВ «Дейв Експрес».

Практичне значення результатів наукової роботи полягає у тому, що розроблені пропозиції доведені до рівня конкретних рекомендацій та можуть бути використані у практиці господарювання як ТОВ «Дейв Експрес», так і інших підприємств (довідка № 1 від 02.01.2020 р. ПрАТ «ЖИТОМИРСЬКЕ АТП 11854»).

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:

- удосконалено економічний механізм результативного управління капіталом підприємства;
- дістала подальшого розвитку система методичного забезпечення оптимізації управління капіталом як основа для формування фінансової стійкості суб'єкта господарювання та його конкурентоспроможності.

За результатами дослідження було опубліковано:

1. Особливості формування амортизаційної політики автотранспортного підприємства // Стратегічні альтернативи економічного розвитку підприємницької діяльності: колективна монографія, Житомир, 2018.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано на наступних наукових конференціях: 1) Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji , «Strategiczne pytania światowej nauki - 2019», Volume 3 Przemysł: Nauka i studia - S. 6-8; 2) Всеукраїнській науково-практичній on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвячений Дню науки (Житомир, 2018); 3) Четвертій міжнародній науково-практичній on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Менеджмент суб'єктів господарювання та перспективи розвитку» (Житомир, 2019).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

У повсякденному житті під капіталом розуміють: у вузькому розумінні - суму заощаджень, достатню для ведення підприємницької діяльності, а в широкому розумінні - все те, що має певну цінність. З точки зору економічної теорії капітал є вартістю, яка має властивість самозростати, приносячи так звану додану вартість [2, с.409].

На сьогодні існує безліч трактувань поняття власний капітал. Це можна пояснити тим, що він є базою створення і розвитку підприємства й у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу. Сформований власний капітал – це фінансова основа діяльності кожного підприємства [2, с. 410].

Зокрема, в законодавстві України є визначення власного капіталу - НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» відповідно до якого власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань [20].

Дослідження власного капіталу потребує з'ясування сутності капіталу. Найважливішими аспектами розкриття сутності капіталу є економічний, юридичний, обліковий (див. рис. 1.1.)

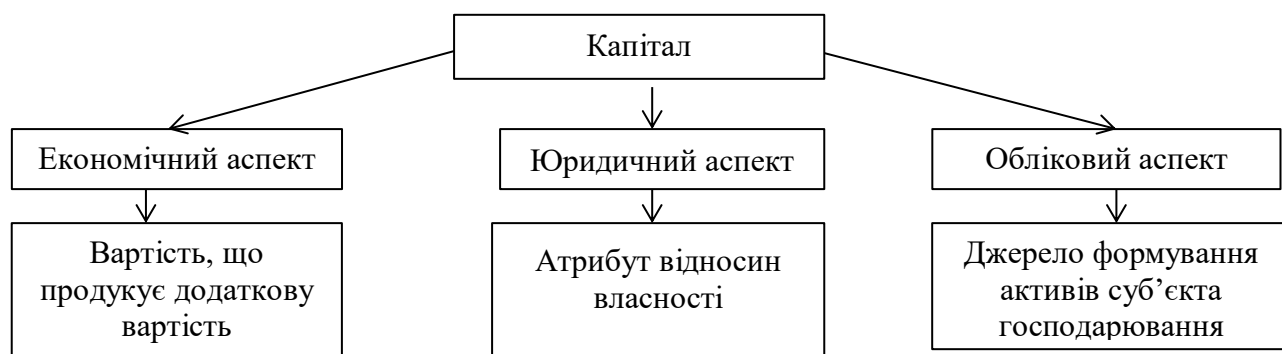

Рис. 1.1. Трактування капіталу в трьох аспектах [5]

Капітал має юридичне і економічне значення. Юридичне значення капіталу полягає передусім в тому, що його розмір визначає межі мінімальної матеріальної відповідальності, які суб'єкт господарювання має за своїми

зобов'язаннями. Економічна роль власного капіталу полягає в забезпеченні підприємства власними фінансовими ресурсами, необхідними як для початку, так і для продовження реальної господарської діяльності [19, с. 58].

Власний капітал є основою для початку і продовження господарської діяльності будь-якого підприємства, він є одним із найістотніших і найважливіших показників, оскільки виконує такі функції:

1. Функція заснування та введення в дію підприємства.
2. Функція відповідальності та гарантії.
3. Захисна функція.
4. Функція фінансування та забезпечення ліквідності.
5. База для нарахування дивідендів і розподілу майна [16].

6. Функція управління та контролю – зареєстрований капітал забезпечує право на управління виробничими факторами та майном підприємства [1, с. 440].

Є багато чинників, що впливають на структуру капіталу (рис. 1.2)

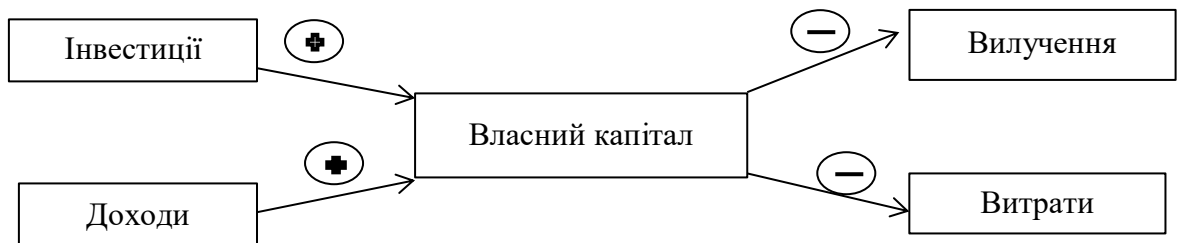

Рис. 1.2. Фактори впливу на власний капітал підприємства [13]

Якщо за звітний період доходи перевищують витрати, то підприємство отримує прибуток, і навпаки, у випадку перевищення витрат над доходами - збиток. Отже, доходи та інвестиції збільшують власний капітал, витрати і вилучення - зменшують.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» власний капітал підприємства включає такі елементи: зареєстрований капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений капітал, вилучений капітал. Такий склад власного капіталу відображає наявність його частини, інвестованої засновниками у момент створення підприємства, та частини, одержаної в результаті ефективної

діяльності, насамперед нерозподіленого прибутку, суми дооцінки необоротних активів, а також додаткового вкладеного капіталу [20].

Основним елементом власного капіталу є зареєстрований капітал - один із основних показників, що характеризує розміри та фінансовий стан підприємства. Він відображається в сумі, що зареєстрована в установчих документах як сукупність внесків (часток, пайових внесків, акцій за номінальною вартістю) засновників підприємства для забезпечення його діяльності [10, с. 84].

Додатковий вкладений капітал - це сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їх номінальну вартість (емісійний дохід) та інший вкладений засновниками підприємств (крім акціонерних товариств) капітал, що перевищує зареєстрований капітал, інші внески тощо, без рішень про зміну зареєстрованого капіталу.

Інший додатковий капітал - включає суму дооцінки необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб, інші види додаткового капіталу, які не можуть бути включені до додаткового капіталу [9].

Резервний капітал створюється відповідно до законодавства й установчих документів організації на покриття можливих у майбутньому непередбачених збитків, втрат. Резервний капітал - це так назване запасне фінансове джерело, що створюється як гарантія безперебійної роботи підприємства і дотримання інтересів трьох осіб.

Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати в бюджет податку на прибуток, у бухгалтерському обліку прийнято називати «нерозподіленим прибутком». Нерозподілений прибуток являє собою суму чистого прибутку, що не був розподілений у вигляді дивідендів між акціонерами організації [12, с. 58].

Вилучений капітал – це фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених акціонерним товариством у його учасників. Цей вид

капіталу притаманний корпоративним підприємствам. Акціонерне товариство має право викупити в акціонера оплачені ним акції.

Слід звернути увагу, що використання підприємствами лише власного капіталу має певні негативні риси, а саме те, що обсяг власного капіталу обмежений, тому підприємство може втратити можливість розширення діяльності та збільшення рентабельності за рахунок залучення позикових коштів, а також часто власний капітал, залучений із зовнішніх джерел, має вищу вартість, порівняно з позиковим капіталом [15].

Критерієм ефективності використання власного капіталу є його рентабельність. Для поліпшення цього показника в теорії фінансового аналізу застосовується модель Дюпона, тобто модифікований факторний аналіз, який дозволяє визначити, за рахунок яких факторів відбувалася зміна рентабельності.

Цю зміну можна побачити в формулі яка описується:

$$\Pi / BK = \Pi / B * B / A * A / BK \quad (1.1.)$$

де Π – чистий прибуток;

B – виручка від реалізації;

A – вартість активів;

BK – вартість власного капіталу.

Отже, рентабельність власного капіталу залежить від трьох факторів: чистої рентабельності виручки, оборотності капіталу і структури джерел фінансування. Слідуючи формулі, можна зробити висновок, що одним із основних питань управління власним капіталом підприємства є визначення оптимальної структури капіталу, тобто такого співвідношення власних і позикових коштів, яке забезпечує максимізацію ринкової вартості компанії.

Тому слід постійно аналізувати капітал - результати аналізу власного капіталу підприємства характеризують фінансову стабільність підприємства і є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Формули розрахунку аналізу власного капіталу підприємства

№ п/п	Показник	Умовне позначення	Формула для розрахунку
1	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$K_{авт}$	Власний капітал / Валюта балансу
2	Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{ф.з}$	Валюта балансу / Власний капітал
3	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	K_m	Власні обігові кошти / Власний капітал
4	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K_{п.к.}$	Позиковий капітал / Пасиви
5	Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	$K_{ф.с.}$	Власні кошти / Позикові кошти
6	Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{ф.с.}$	Власний капітал+довгострокові зобов'язання / Пасиви

1. Коефіцієнт автономії показує, наскільки підприємство незалежне від позикового капіталу. Вважається, що чим більшою є сума власних коштів підприємства, тим більша можливість справитися з непередбачуваними ситуаціями, що виникають у ринковій економіці, і менше ризикують кредитори підприємства.

2. Коефіцієнт концентрації власного капіталу. Цей коефіцієнт характеризує частку власників підприємства в загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Чим вище значення цього показника, тим більш фінансово стає підприємство, стабільне і незалежне від зовнішніх кредиторів.

3. Коефіцієнт фінансової залежності. Зростання цього показника в динаміці означає збільшення частки позичених коштів у фінансуванні підприємства. Якщо його значення наближається до одиниці (або 100%), то це означає, що власники повністю фінансують своє підприємство [11, с. 384].

4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу. Цей коефіцієнт показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні кошти, а яка частина капіталізована. Значення цього показника може змінюватися залежно від структури капіталу і галузевої приналежності підприємства (норматив – 0,4–0,6).

5. Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів. Зростання цього показника свідчить про підсилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості, і навпаки.

6. Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів (коефіцієнт фінансового левериджу) показує, скільки позикових коштів підприємство залучає на 1 грн. вкладених в активи власних коштів і характеризує фінансову незалежність підприємства від залучення позикових коштів [7].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «ДЕЙВ ЕКСПРЕС»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Дейв Експрес» було засноване згідно з рішенням засновників від 05.01.2001 р. у відповідності до діючого законодавства України та зареєстроване Виконкомом Житомирської міської ради 28.04.2001 року за №167-ЖОЮ.

Основні реєстраційні дані підприємства відображено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Реєстраційна картка ТОВ «Дейв Експрес»

№ п/п	Критерії	Характеристика підприємства
1	Повна назва підприємства	Товариство з обмеженою відповідальністю «Дейв Експрес»
2	Скорочена назва підприємства	ТОВ «Дейв Експрес»
3	Юридична адреса	м. Житомир Київське шосе 143-А
4	Фактичне місцезнаходження	м. Житомир Київське шосе 143-А, 10007
5	Код ЄДРПОУ	32122163
6	Номер і дата державної реєстрації	28 квітня 2001 р №167-ЖОЮ
7	Дата заснування та фактичний термін діяльності, років:	05.01.2001р
8	Форма власності	Товариство з обмеженою відповідальністю

Підприємство ТОВ «Дейв Експрес» було засноване на основі статуту. Воно є юридичною особою і здійснює свою діяльність з дотриманням вимог чинного законодавства України та даного Статуту. Головною метою Товариства є задоволення потреб населення України в послугах, промисловій продукції, товарах народного споживання, забезпечення їх високих споживчих якостей при мінімальних витратах та здійснення на цій основі зростання добробуту учасників товариства.

Розглянемо основні напрямки діяльності ТОВ «Дейв Експрес» (рис. 2.1).

Автомобільний парк ТОВ «Дейв Експрес» налічує на сьогодні 60 автомобілів по 20 т міжнародного стандарту Євро 5 з різними трейлерами. Всі машини мають дозвіл на перевезення АДР вантажів і відповідно для цього обладнані.

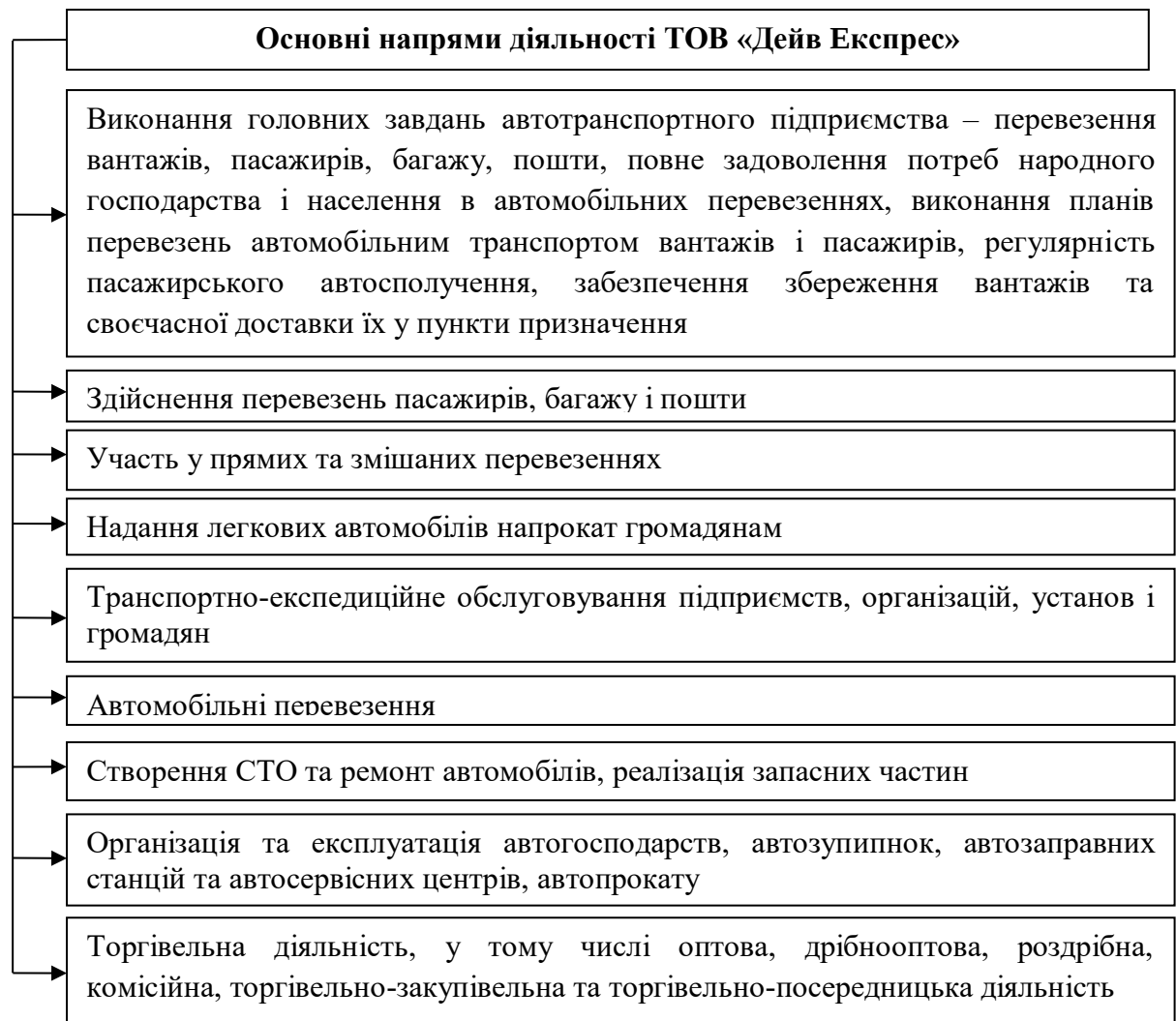

Рис. 2.1. Основні напрями діяльності ТОВ «Дейв Експрес»

Головним напрямком діяльності компанії є перевезення вантажів з Німеччини, Італії, Швейцарії, Бельгії, Нідерландів, Люксембургу, Франції та Фінляндії в Україну, Росію та Білорусію.

Внутрішні перевезення вантажів в Україні сьогодні затребувані не тільки великим, але і малим бізнесом, тому ТОВ «Дейв Експрес» здійснює транспортування з м. Києва до Харкова, Одеси, Дніпропетровська, Запоріжжя, в Сумську та Полтавську область і ін. Проводить співпрацю з торговими представництвами, роздрібними і оптовими магазинами, заводами і фабриками.

Ефективність виробництва значною мірою залежить від того, наскільки раціонально сформована загальна і виробнича структура підприємства. Удосконалення виробничої структури створює умови для інтенсифікації

виробництва, ефективного використання трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, підвищення якості продукції.

На підприємстві ТОВ «Дейв Експрес» удосконалення виробничої структури здійснюється за такими основними напрямками:

1. Оптимізація розмірів підприємства. Оптимальний розмір - це такий розмір підприємства, який за даного рівня розвитку техніки і конкретних умов місцезнаходження і зовнішнього середовища забезпечує виробництво і збут продукції з мінімальними витратами.

2. Централізація допоміжних і обслуговуючих служб підприємства. Централізація допоміжного й обслуговуючого виробництва, заснована на концентрації однорідних робіт, дозволяє, з одного боку, підвищити рівень механізації цих робіт і тим самим значно збільшити продуктивність праці, з іншого - спростити виробничу структуру шляхом скорочення зайвих і паралельно діючих виробничих підрозділів.

3. Відокремлення окремих видів технічного обслуговування виробництва і формування їх в самостійні підприємства. Значну питому вагу в структурі більшості підприємств займають допоміжні цехи й обслуговуючі господарства.

4. Перехід від комплексної до спеціалізованої структури на основі розвитку галузевої і міжгалузевої спеціалізації і кооперування.

Характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства за 2016-2018 роки була зроблена згідно з загальноприйнятими формами звітності.

Проаналізувавши дані табл. 2.2, можна зробити висновок, що чистий дохід в 2018 р. порівняно з 2016 р. зріс на 4359,0 тис. грн., собівартість продукції зросла в 2018 р. порівняно з 2016 р. на 5541 тис. грн або 21,34%. Також потрібно відмітити зменшення витрат на збут та адміністративних витрат в 2018 р. порівняно з 2016 р. на 1096 тис. грн. та 136 тис. грн. відповідно.

Середньооблікова чисельність працівників зросла в свою чергу на 20,97%, це свідчить про те, що підприємство збільшує свої розміри та створює нові робочі місця.

Таблиця 2.2 – Основні економічні показники господарської діяльності підприємства у 2016-2018 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2018 р. до 2016 р.	
	2016	2017	2018	+, –	%
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід (виручка), тис. грн.	30736	35606	35095	4359	14,18
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	25966	32078	31507	5541	21,34
Валовий прибуток, тис. грн.	4770	3528	3588	-1182	-24,78
Адміністративні витрати	2644	3257	2508	-136	-5,14
Витрати на збут, тис. грн.	1827	2238	731	-1096	-59,99
Чистий прибуток, тис. грн.	221	77	340	119	53,85
Середньооблікова чисельність працівників, осіб.	62	67	70	13	20,97
Середньорічна вартість:				-3231	
• необоротних активів, тис. грн.	4511	2903	1280	-	-71,62
• в т.ч. основних засобів, тис. грн.	3947,5	2404	1223	2724,5	-69,02
• оборотних активів, тис. грн.	12198,5	11842,5	12653,5	455	3,73
Фондовіддача	7,79	14,81	28,70	20,91	2,7 раз
Фондомісткість	0,13	0,07	0,03	-0,09	-72,87
Фондоозброєність, тис. грн./особу.	63,67	35,88	17,47	-46,2	-72,56
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,52	3,01	2,77	0,25	10,08
Продуктивність праці, тис. грн./особу.	495,74	531,43	501,36	5,62	1,13
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	3560,0	4200,0	4550,0	990,0	27,81
Рентабельність господарської діяльності, %	0,449	0,160	0,958	0,509	X
Рентабельність активів підприємства, %	1,32	0,52	2,44	1,12	X
Рентабельність власного капіталу, %	4,83	1,63	5,21	0,38	X

Продуктивність праці в 2018 р. порівняно з 2016 р. збільшилась на 1,13 %, середньомісячна заробітна плата одного працівника збільшилась на 27,81 %.

Щодо показника фондовіддачі, то він вказує на те, що в 2018 р. кожна гривня вкладена в основні засоби принесла підприємству 28,7 грн. виручки. В 2018 р. вартість виробничих і збутових основних засобів зросла в 2,7 рази.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів відображає швидкість обороту сукупного капіталу підприємства. В 2018 році даний показник становить 2,77 пункти, що на 0,25 більше, ніж в 2016 році.

В табл. 2.3. відобразимо динаміку показників формування фінансових результатів підприємства.

Таблиця 2.3 – Динаміка показників формування фінансових результатів підприємства

Показники	Роки			Відхилення 2018р. до -2016 рр.	
	2016	2017	2018	+,-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	30736	35606	35095	4359	14,18
Валовий: прибуток (збиток)	4770	3528	3588	-1182	-24,78
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	435	122	395	-40	-9,20
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	247	124	411	164	66,40
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	221	77	340	119	53,85

Проаналізувавши дані табл. 2.3, можна зробити висновок, що чистий дохід в 2018 р. порівняно з 2016 р. зріс на 4359,0 тис. грн., валовий прибуток зменшився на 1182,0 тис. грн., операційний прибуток зменшився на 40 тис. грн., чистий прибуток зріс на 119 тис. грн. або в 53,85% рази порівняно з 2016 р., що позитивно вплинуло на економічний стан підприємства, адже прослідковується тенденція зростання прибутку протягом 3 років.

Характеристику активів та пасивів ТОВ «Дейв Експрес» розглянемо в табл. 2.4. Аналіз активів підприємства свідчить, що масштаби діяльності підприємства за період 2016 – 2018 рр. поступово скоротились, і на кінець 2018 року валюта балансу підприємства становила 12818 тис. грн., що на 3746 тис. грн. менше, ніж в 2016 р.

Проведений аналіз пасиву балансу за 3 роки свідчить, що ТОВ «Дейв Експрес» притаманна така політика формування капіталу, при якій надається перевага залученим коштам.

Таблиця 2.4 – Характеристика активів та зобов'язань підприємства за балансом

Показники	2016		2017		2018		Відхилення 2018 р. до 2016 р.	
	тис. грн	пв %	тис.грн	пв %	тис.грн	пв %	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи	2	0,01	70	0,54	28	0,22	26,00	в 13 р
Первісна вартість	17	0,10	87	0,67	97	0,76	80,00	в 4,7 р
Накопичена амортизація	15	0,09	17	0,13	69	0,54	54,00	в 3,6 р
Незавершені кап. інвестиції	926	5,59	-		40	0,31	-886,00	-95,68
Основні засоби	3211	19,39	1597	12,35	842	6,57	-2369,0	-73,78
первісна вартість	22842	137,90	23319	180,39	21797	170,05	-1045,0	-4,57
Знос	19631	118,52	21722	168,04	20955	163,48	1324,00	6,74
Усього за розділом I	4139	24,99	1667	12,90	910	7,10	-3229,0	-78,01
II. Оборотні активи								
Запаси	2098	12,67	2042	15,80	2734	21,33	636,00	30,31
Виробничі запаси	1895	11,44	1977	15,29	2714	21,17	819,00	43,22
Товари	203	1,23	65	0,50	20	0,16	-183,00	-90,15
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	4544	27,43	5978	46,24	5711	44,55	1167,00	25,68
Дебіторська заборгованість за розрахунками								
з бюджетом	2110	12,74	18	0,14	89	0,69	- 2021,00	-95,78
У тому числі з податку на прибуток	1105	6,67	-		45	0,35	- 1060,00	-95,93
Інша поточна дебіторська заборгованість	3215	19,41	2178	16,85	787	6,14	- 2428,00	-75,52
Грошові кошти та їх еквіваленти	297	1,79	1011	7,82	2188	17,07	1891,00	в 6,37 р
Рахунки в банках	297	1,79	1011	7,82	2188	17,07	1891,00	в 6,37 р
Інші оборотні активи	161	0,97	33	0,26	399	3,11	238	147,83
Усього за розділом II	12425	75,01	11260	87,10	11908	92,90	-517,00	-4,16
Актив	16564	100,00	12927	100,00	12818	100,00	-3746,0	-22,62

І. Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	1037	6,26	1037	8,02	1037	8,09	0,00	0,00
Додатковий капітал	1330	8,03	1330	10,29	1330	10,38	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток	2352	14,20	2429	18,79	4383	34,19	2031,00	0,86
Неоплачений капітал	37	0,22	37	0,29	37	0,29	0,00	0,00
Усього за розділом І	4682	28,27	4759	36,81	6713	52,37	2031,00	0,43
ІІ. Поточні зобов'язання								
Короткострокові кредити банків	650	3,92	-		-			0,00
Поточна кредиторська заборгованість за:								
Товари, роботи, послуги	7389	44,61	6960	53,84	4898	38,21	-2491,0	-0,34
Розрахунки з бюджетом		0,00		0,00	32	0,25	32,00	
У тому числі з податку на прибуток		0,00		0,00	27	0,21	27,00	
Розрахунки зі страхування	1	0,01	-		-			0,00
Розрахунки з оплати праці	29	0,18	23	0,18	10	0,08	-19,00	-0,66
Інші поточні зобов'язання	3813	23,02	1185	9,17	1165	9,09	-2648,0	-0,69
Усього за розділом ІІ	11882	71,73	8168	63,19	6105	47,63	-5777,0	-0,49
Пасив	16564	100,00	12927	100,00	12818	100,00	-3746,0	-0,23

Виходячи з даних табл. 2.3 можемо зробити висновок, що на даному підприємстві найбільшу вагу серед активів у 2016 році мають оборотні активи (75,01%), а серед пасивів – поточні зобов'язання (71,73%). У 2017 році серед активів найбільшу вагу мають оборотні активи (87,1%), а серед пасивів – поточні зобов'язання (63,19%). У 2018 році серед активів – оборотні активи (92,9%), серед пасивів – власний капітал (52,32%). Для підприємства дане співвідношення є негативним.

Використовуючи методику розрахунку показників фінансової стійкості та на основі даних балансу підприємства, дамо оцінку фінансової стійкості підприємства ТОВ «Дейв Експрес» (табл. 2.5).

Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу) характеризує частку власних джерел підприємства у загальній сумі коштів.

Таблиця 2.5 – Динаміка показників платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

Показники	Норматив	Роки			Відхилення	
		2016	2017	2018	2017 р. до 2016 р., +,-	2018 р. до 2016 р., +,-
1.Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1	2,54	1,72	0,91	-0,82	-1,63
2.Коефіцієнт автономії	>0,5	0,28	0,37	0,52	0,09	0,24
3.Коефіцієнт фінансової залежності	<1	3,54	2,72	1,91	-0,82	-1,63
4.Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	0,39	0,58	1,1	0,19	0,71
5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,2	-1,65	-1,37	-0,77	0,28	0,88

В 2018 році даний показник становить 0,52 пункти, що на 0,24 пункти менше, ніж в 2016 р. і це свідчить про те, що підприємство є фінансово нестійке.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу ТОВ «Дейв Експрес» всі роки є від'ємним і становить в 2016, 2017 та 2018 рр. -1,65, -1,37 та -0,77 відповідно. Це свідчить про те, що в підприємства немає в наявності власного оборотного капіталу для маневрування ним в цілях ведення бізнесу та власний капітал та кошти залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування оборотних засобів.

Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу показує, скільки залучених коштів припадає на одну гривню вкладених у активи власних коштів. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку фінансовій стійкості підприємства. В нашому випадку даний показник в 2018 році становить 1,1, що на 0,71 більше ніж в 2016 році, що показує що на 1 гривню власних коштів в 2018 році припало 1,1 гривень залучених.

Все сказане вище дозволяє зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ «Дейв Експрес» є досить стійким і стабільним. Але для покращення фінансових результатів стійкість фінансового стану може бути підвищена шляхом: прискорення оборотності капіталу в поточних активах, в результаті чого відбудеться його відносне скорочення на 1 гривню обороту;

обґрунтованого зменшення запасів і витрат (до нормативу); поповнення власного оборотного капіталу за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел.

Управління капіталом. На ТОВ «Дейв Експрес» застосовується така стратегія управління капіталом як збалансована, де очікується отримання дохідності, що порівнюється з середньоринковою за найліквіднішими акціями, але з меншим ризиком. Розглянемо структуру та динаміку капіталу ТОВ «Дейв Експрес» в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Структура власного капіталу ТОВ «Дейв Експрес» за 2016-2018 рр.

Показники	Роки						Відхилення 2018 р. до 2016 р.	
	2016		2017		2018			
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%
Зареєстрований капітал	1037	22,15	1037	21,79	1037	15,45	0	0
Додатковий капітал	1330	28,41	1330	27,95	1330	19,81	0	0
Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	2352	50,23	2429	51,04	4383	65,29	2031	86,35
Неоплачений капітал	37	0,79	37	0,78	37	0,55	0	0
Власний капітал	4682	100	4759	100	6713	100	2031	43,38

З таблиці 2.6 ми спостерігаємо тенденцію зміни тільки нерозподіленого прибутку, всі інші складові є незмінні. Аналіз показав, що на підприємстві відсутній резервний капітал. Власний капітал ТОВ «Дейв Експрес» є чутливим до «форс-мажорних» обставин і має високий рівень ризику втрати. Для підвищення ступеня захисту власного капіталу підприємству необхідно створити резервний капітал.

Отже, фінансовими результатами діяльності суб'єктів підприємництва є прибуток або збиток. На ТОВ «Дейв Експрес» застосовується така стратегія управління капіталом як збалансована, де очікується отримання дохідності, що порівнюється з середньоринковою за найліквіднішими акціями, але з меншим ризиком. Процес управління структурою капіталу ґрунтується на певному механізмі, який являє собою систему основних елементів та функцій, що регулюють процес розроблення та реалізації управлінських рішень у цій галузі.

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Управління капіталом - це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним його формуванням з різноманітних джерел, а також забезпеченням ефективного його використання у різних видах господарської діяльності підприємства.

Управління капіталом ТОВ «Дейв Експрес» скероване на вирішення таких основних завдань:

1. формування достатнього обсягу капіталу, що забезпечить необхідні темпи економічного розвитку підприємства;
2. оптимізація розподілу сформованого капіталу за видами діяльності та напрямками використання;
3. забезпечення умов досягнення максимальної доходності капіталу при запланованому рівні фінансового ризику;
4. забезпечення мінімізації фінансового ризику, пов'язаного з використанням капіталу, при запланованому рівні його доходності;
5. забезпечення постійної фінансової рівноваги ТОВ «Дейв Експрес» у процесі його розвитку;
6. забезпечення достатнього рівня фінансового контролю над підприємством з боку його засновників;
7. забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства;
8. оптимізація обороту капіталу;
9. забезпечення своєчасного реінвестування капіталу.

З метою аналізу тенденцій діяльності підприємства доцільно скористатись методичним прийомом прогнозування. Для прогнозування тенденцій показників застосуємо метод екстраполяції, а розраховані прогнози наведемо в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Динаміка показників платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства

Показники	Роки			Середньо-річний темп росту	Прогноз на 2020 рік
	2016	2017	2018		
1.Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	2,54	1,72	0,91	0,599	0,545
2.Коефіцієнт автономії	0,28	0,37	0,52	1,363	0,709
3.Коефіцієнт фінансової залежності	3,54	2,72	1,91	0,735	1,403
4.Коефіцієнт фінансової стабільності	0,39	0,58	1,1	1,679	1,847
5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,65	-1,37	-0,77	0,683	-0,526

Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу) характеризує частку власних джерел підприємства у загальній сумі коштів, авансованих в його діяльність. В 2018 році даний показник становить 0,52 пункти, що на 0,24 пункти менше, ніж в 2016 р. і це свідчить про те, що підприємство є фінансово нестійке, нестабільне і залежне від зовнішніх кредиторів. Прогноз на 2020 рік свідчить про зростання коефіцієнта автономії та покращення фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу ТОВ «Дейв Експрес» всі роки є від'ємним і становить в 2016, 2017 та 2018 рр. -1,65, -1,37 та -0,77 відповідно. Це свідчить про те, що в підприємства немає в наявності власного оборотного капіталу для маневрування ним в цілях ведення бізнесу.

Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу показує, скільки залучених коштів припадає на одну гривню вкладених у активи власних коштів. Цей коефіцієнт дає найбільш загальну оцінку фінансовій стійкості підприємства. В нашому випадку даний показник в 2018 році становить 1,1, що на 0,71 більше ніж в 2016 році, що показує що на 1 гривню власних коштів в 2018 році припало 1,1 гривень залучених. Тобто спостерігається зростання показника в динаміці, що свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про зниження фінансової стійкості.

Після розрахунку показників платоспроможності (фінансової стійкості) на ТОВ «Дейв Експрес» можна сказати, що тільки деякі показники платоспроможності знаходяться в межах нормативних значень.

Критерієм ефективності використання власного капіталу є його рентабельність. Для поліпшення цього показника в теорії фінансового аналізу застосовується модель Дюпона, тобто модифікований факторний аналіз, який дозволяє визначити, за рахунок яких факторів відбувалася зміна рентабельності. Така система інтегрального аналізу ефективності використання капіталу підприємства розроблена фірмою «Дюпон» (США), передбачає розкладання показника «коефіцієнт рентабельності власного капіталу» на ряд фінансових коефіцієнтів його формування, взаємозв'язаний в єдиній системі.

Проаналізуємо вплив факторів на рентабельність власного капіталу ТОВ «Дейв Експрес» за допомогою трьохфакторної моделі. В основу приведеної схеми аналізу закладена наступна модель:

$$P_{\text{вк}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} = P_{\text{чрп}} * K_{\text{об.а.}} * K_{\text{ф.зал.}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{В}} * \frac{\text{В}}{\text{А}} * \frac{\text{А}}{\text{ВК}} \quad (3.1)$$

де $P_{\text{чрп}}$ чиста рентабельність продажів;

$K_{\text{об.а.}}$ - коефіцієнт оборотності активів;

$K_{\text{ф.зал.}}$ - коефіцієнт фінансової залежності

ЧП - чистий прибуток;

В – виручка;

ВК – власний капітал;

А - активи.

З представленої моделі видно, що рентабельність власного капіталу ТОВ «Дейв Експрес» залежить від трьох факторів першого порядку: чистої рентабельності продажів, коефіцієнта оборотності активів і структури джерел фінансування. Значимість даних показників підтверджується тим, що вони у певному змісті узагальнюють усі сторони фінансово-господарської діяльності корпорації: перший фактор узагальнює звіт про прибутки і збитки, другий – актив балансу, третій – пасив балансу.

В табл. 3.2 представлено зміни коефіцієнта рентабельності власного капіталу і факторних показників у динаміці.

Таблиця 3.2 – Дані для факторного аналізу ТОВ «Дейв Експрес» за 2017-2018 рр.

Показник	2017 р.	2018 р.	Зміна (+, -)
Чистий дохід (виручка), тис. грн.	35606	35095	-511
Чистий прибуток, тис. грн.	77	340	263
Власний капітал, тис. грн.	4759	6713	1954
Активи (валюта балансу), тис. грн.	12927	12818	-109
Рентабельність власного капіталу	0,016	0,051	0,035
Чиста рентабельність продажів	0,002	0,01	0,008
Коефіцієнт оборотності активів	2,754	2,738	-0,016
Коефіцієнт фінансової залежності	2,716	1,909	-0,807

Загальну зміну рентабельності власного капіталу визначаємо:

$$\Delta P_{BK} = P_{BK1} - P_{BK0} \quad (3.2)$$

$$\Delta P_{BK} = 0,051 - 0,016 = 0,035$$

1. Вплив зміни показника чистої рентабельності продажів на зміну рентабельності власного капіталу:

$$\Delta P_{BK} = 0,01 * 2,754 * 2,716 - 0,002 * 2,754 * 2,716 = 0,0598$$

2. Вплив зміни коефіцієнта оборотності активів на зміну рентабельності власного капіталу:

$$\Delta P_{BK} = 0,01 * 2,738 * 2,716 - 0,01 * 2,754 * 2,716 = -0,0004$$

3. Вплив зміни коефіцієнта фінансової залежності на зміну рентабельності власного капіталу:

$$\Delta P_{BK} = 0,01 * 2,738 * 1,909 - 0,01 * 2,738 * 2,716 = -0,0241$$

Склавши значення змін показника рентабельності власного капіталу за рахунок кожного фактора, одержимо загальне значення зміни значення коефіцієнта:

$$\Delta P_{BK} = 0,0598 - 0,0004 - 0,0241 = 0,0353$$

Вплив факторів на рентабельність власного капіталу підприємства представлено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Вплив факторів на рентабельність власного капіталу

Показники	Вплив
Чиста рентабельність продажів	0,0598
Коефіцієнт оборотності активів	-0,0004
Коефіцієнт фінансової залежності	-0,0241
Всього (зміна рентабельності власного капіталу)	0,0353

Рентабельність власного капіталу є одним з найважливіших показників, що характеризує ефективність діяльності ТОВ «Дейв Експрес». Низьке значення цього показника у порівнянні з аналогічними компаніями відповідної галузі може негативно вплинути на вибір інвестором в якості об'єкту вкладення коштів в підприємство, що аналізується. Тому для збільшення рентабельності власного капіталу необхідно розробити в компанії ефективну політику управління доходами та витратами, оптимізувати структуру капіталу і процес управління податковими платежами.

Як видно з табл. 3.3 найбільш вагомий вплив на збільшення рентабельності власного капіталу відбулося за рахунок чистої рентабельності продажів.

Так як стан капіталу ТОВ «Дейв Експрес» в процесі діяльності постійно змінюється, на нашу думку, крім показника величини одержуваного прибутку, ефективність функціонування капіталу повинна визначатися і більш загальним показником - величиною приросту капіталу за період. Тому як основні критерії при оцінці ефективності використання капіталу представляється необхідним застосовувати кілька показників, а саме: прибуток, одержуваний підприємством за звітний період, зміну показників фінансового стану в цілому, показників ділової активності підприємства, і величину приросту капіталу підприємства за період.

При визначенні ефективності використання капіталу варто використовувати як методи фінансово-інвестиційного аналізу, так і методи комплексного аналізу капіталу. Такий підхід дозволяє одержати всеосяжну оцінку з двох позицій для подальшого їхнього порівняння і визначення ступеня необхідної деталізації.

Основними задачами аналізу ефективності функціонування капіталу ТОВ «Дейв Експрес» є:

- визначення впливу прибутку на капітал;
- установлення приросту капіталу;
- оцінка впливу на фінансове положення підприємства стану показників капіталу.

Одним з основних напрямів поліпшення використання капіталу ТОВ «Дейв Експрес» пропонуємо забезпечення максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел: чистого прибутку і амортизаційних відрахувань.

Збільшення чистого прибутку можливе за рахунок підвищення ефективності використання власного капіталу, тобто збільшення оборотності та підвищення рентабельності власного капіталу.

Збільшення обсягів фінансування за рахунок амортизаційних відрахувань можливе шляхом застосування прискореної амортизації основних засобів.

Отже, налагоджений механізм управління капіталом ТОВ «Дейв Експрес» передбачає:

1. чітку постановку цілей і завдань управління капіталом, а також контроль за їх дотриманням у плановому періоді;
2. удосконалення методики визначення й аналізу ефективності використання усіх видів капіталу;
3. розроблення напрямків оптимізації процесу управління капіталом, а також їхнього аналізу і запровадження;
4. розроблення методики оперативного управління високоліквідними обіговими активами;
5. розроблення загальної стратегії управління капіталом;
6. використання у процесі управління економічних методів і моделей, зокрема під час аналізу і планування;

Результатом управління капіталом повинна бути розроблена підприємством на основі власного досвіду із врахуванням теоретичних

узагальнень, наведених в економічній літературі, система показників стану і використання капіталу:

- співвідношення власного, позиченого і залученого капіталу;
- норматив власного оборотного капіталу;
- плече фінансового важеля (фінансовий леверидж) тощо.

Отже, рентабельність власного капіталу є одним з найважливіших показників, що характеризує ефективність діяльності ТОВ «Дейв Експрес». Низьке значення цього показника у порівнянні з аналогічними компаніями відповідної галузі може негативно вплинути на вибір інвестором в якості об'єкту вкладення коштів в підприємство, що аналізується. Тому для збільшення рентабельності власного капіталу необхідно розробити в компанії показав, що на підприємстві відсутній резервний капітал. Власний капітал ТОВ «Дейв Експрес» є чутливим до «форс- мажорних» обставин і має високий рівень ризику втрати. Для підвищення ступеня захисту власного капіталу підприємству необхідно створити резервний капітал згідно законодавчої бази (для товариства з обмеженою відповідальністю – 15%). 10. Для покращення роботи капіталу, слід звернути увагу на структуру та питому вагу кожного з елементів, особливо її відсутність. На прикладі, ТОВ «Дейв Експрес» та резервного капіталу. Середнім по Україні резервний капітал складає 5% від нерозподіленого прибутку, в законодавстві рекомендованим є 15%. Результативним збільшенням капіталу є залучення інвестицій, що дають змогу закупити новіше обладнання, реклами, підвищення умов праці та надання послуг.

ВИСНОВКИ

За результатами узагальнення теоретичних основ та прикладних аспектів у сфері забезпечення управління власним капіталом ТОВ «Дейв Експрес» можемо зробити наступні висновки та узагальнення.

1. Власний капітал – це загальна вартість власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів та розраховується сума власного капіталу як частина в активах, що залишається після вирахування його зобов'язань.

2. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» власний капітал підприємства включає такі елементи: зареєстрований капітал, додатковий вкладений капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений капітал, вилучений капітал. Такий склад власного капіталу відображає наявність його частини, інвестованої засновниками у момент створення підприємства, та частини, одержаної в результаті ефективної діяльності, насамперед нерозподіленого прибутку, суми дооцінки необоротних активів, а також додаткового вкладеного капіталу.

3. Структура власного капіталу підприємства змінюється з кожним звітним періодом. Його збільшення є результатом ефективної господарської та фінансової діяльності і найбільше цікавить власників підприємства тому що свідчить про зростання майна, яке їм належить.

Наявність або відсутність того чи іншого елементу власного капіталу у його структурі залежить, в першу чергу, від організаційно-правової форми підприємства, а для приватних за формою власності підприємств ще й від належності до тієї чи іншої групи. Крім того, на структуру власного капіталу впливають також вимоги законодавства щодо реєстрації внесків учасників. Відповідно до цих вимог і виділяється статутний капітал (або пайовий), реєстрація якого є обов'язковою, та інший капітал, який не підлягає реєстрації.

Управління власним капіталом – це система узгодження елементів, задач, принципів, які регулюють процес розробки та реалізації управлінських рішень

щодо руху власного капіталу в заданих параметрах. Правильне управління власним капіталом забезпечить ефективну діяльність підприємства, а також фінансову самостійність та платоспроможність.

4. При визначенні ефективності використання капіталу варто використовувати як методи фінансово-інвестиційного аналізу, так і методи комплексного аналізу капіталу. Такий підхід дозволяє одержати всеосяжну оцінку з двох позицій для подальшого їхнього порівняння і визначення ступеня необхідної деталізації.

5. Товариство з обмеженою відповідальністю «Дейв Експрес» було засноване згідно з рішенням засновників від 05.01.2001 р. у відповідності до діючого законодавства України та зареєстроване Виконкомом Житомирської міської ради 28.04.2001 року за №167-ЖОЮ.

6. Фінансовий стан ТОВ «Дейв Експрес» є досить стійким і стабільним. Але для покращення фінансових результатів стійкість фінансового стану може бути підвищена шляхом: прискорення оборотності капіталу в поточних активах, в результаті чого відбудеться його відносне скорочення на 1 гривню обороту; обґрунтованого зменшення запасів і витрат (до нормативу); поповнення власного оборотного капіталу за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел.

7. На ТОВ «Дейв Експрес» застосовується така стратегія управління капіталом як збалансована, де очікується отримання дохідності, що порівнюється з середньоринковою за найліквіднішими акціями, але з меншим ризиком.

8. Критерієм ефективності використання власного капіталу є його рентабельність. Для поліпшення цього показника в теорії фінансового аналізу застосовується модель Дюпона, тобто модифікований факторний аналіз, який дозволяє визначити, за рахунок яких факторів відбувалася зміна рентабельності.

9. Рентабельність власного капіталу є одним з найважливіших показників, що характеризує ефективність діяльності ТОВ «Дейв Експрес».

Низьке значення цього показника у порівнянні з аналогічними компаніями відповідної галузі може негативно вплинути на вибір інвестором в якості об'єкту вкладення коштів в підприємство, що аналізується. Тому для збільшення рентабельності власного капіталу необхідно розробити в компанії показав, що на підприємстві відсутній резервний капітал. Власний капітал ТОВ «Дейв Експрес» є чутливим до «форс- мажорних» обставин і має високий рівень ризику втрати. Для підвищення ступеня захисту власного капіталу підприємству необхідно створити резервний капітал згідно законодавчої бази (для товариства з обмеженою відповідальністю – 15%).

Рентабельність власного капіталу ТОВ «Дейв Експрес» залежить від трьох факторів першого порядку: чистої рентабельності продажів, коефіцієнта оборотності активів і структури джерел фінансування. Значимість даних показників підтверджується тим, що вони у певному змісті узагальнюють усі сторони фінансово-господарської діяльності корпорації: перший фактор узагальнює звіт про прибутки і збитки, другий – актив балансу, третій – пасив балансу.

10. Для покращення роботи капіталу, слід звернути увагу на структуру та питому вагу кожного з елементів, особливо її відсутність. На прикладі, ТОВ «Дейв Експрес» та резервного капіталу. Середнім по Україні резервний капітал складає 5% від нерозподіленого прибутку, в законодавстві рекомендованим є 15%. Результативним збільшенням капіталу є залучення інвестицій, що дають змогу закупити новіше обладнання, реклами, підвищення умов праці та надання послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: навч. посібник / П.Й. Атамас. - К.: ЦУЛ, 2006. - 440 с.
2. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства: Навчально-методичний посібник для самост. вивчення дисципліни / За редакцією проф. М.В. Афанасьєва. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2003. – 410 с.
3. Байстрюченко Н. О. Вплив динаміки структури капіталу на фінансово-економічні результати діяльності підприємства : дис. канд. ек. наук : 08.00.04 / Байстрюченко Н. О. – Суми, 2010. – 212 с.
4. Морозова М.С. Формування та використання резервного капіталу акціонерного товариства. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2010/Economics/64458.doc.htm
5. Басова О. О. Оптимізація структури капіталу: основні напрямки та моделі [Електронний ресурс] / О. О. Басова, А. І. Левченко. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/37_NH_2015/Economics/3_201047.doc.htm.
6. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємстві / Безкоровайна Л.В.. // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №4. – С. 950-954.
7. Сініцин О. О. Фінансовий леверидж в управлінні структурою капіталу [Електронний ресурс] / О. О. Сініцин // Ефективна економіка. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3334>
8. Блонська В.І. Економіка підприємства: Теорія і практикум: навч. посіб. / [В.І. Блонська, Т.Г. Васильців, С.С. Гринкевич та ін.]; за ред. доц. Н.Г. Міценко, доц. О.І. Ященко. – Львів: Магнолія, 2008. – 688 с.
9. Кушнір Т. В. Проблеми класифікації власного капіталу підприємства / Т. В. Кушнір. // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції. Ч. 1. – 2016.– С. 309.

10. Кушнір Т. В. Оптимізація структури капіталу підприємства / Т. В. Кушнір, Н. А. Волкова. // Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку». – 2015. – №18. – С. 84-87

11. Черевко Г.В. Економіка підприємств: навчальний посібник / За заг. ред. Г.В. Черевко. – Львів: «Апріорі», 2004. – 384 с.

12. Лаврик О. Є. Проблеми оптимізації структури капіталу / О. Є. Лаврик // Вісник. Сум. Нац. Аграр. Ун-ту. Сер. Економіка та менеджмент. – 2005. – Вип. 6-7. – С. 58-65.

13. Гаука Д. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку формування та змін власного капіталу [Електронний ресурс] / Гаука Д., Лазоришин М. – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2011/Economics/7_894_46.doc.htm

14. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік : навч. посібник / Ф.Ф. Бутинець, Л. В Чижевська, Н. В. Герасимчук. – Житомир: Рута, 2000. – 448 с.

15. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальностей «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 5 видання – Житомир: ПП Рута, 2003 – 628 с.

16. Каверзін О.О. Функції власного капіталу в умовах ринкової економіки / О.О. Каверзін // Вісник КПІ. – 2012. – № 5. – С. 138–139 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vestnik.kpi.kharkov.ua/files/microcad/2011/s16/функції%20%20власного%20капіталу%20в%20умовах%20ринкової%20економіки.pdf>

17. Варичева Р.В. Власний капітал: функціональний підхід до трактування сутності, напрями класифікації у вітчизняній та зарубіжній практиці / Р.В. Варичева // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 2 (52). – С. 37-42. – Режим доступу: http://nvunfu.esy.es/Archive/19_5/146_Wiwczar_19_5.pdf

18. Варичева Р.В. Поняття власного капіталу / Р.В. Варичева // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2010. – № 2 (52). – С. 81-85.

19. Хоруженко О.І. Власний капітал як об'єкт наукового дослідження / О.І. Хоруженко // Наук. вісн. Держ. акад. статистики, д обліку та аудиту. - 2004. Вип. 4. с. 58-63.
20. Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 7.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. - Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99>.
21. Науковий вісник Ужгородського національного університету // Управління структурою капіталу підприємства // Беренда Н. І. – 2018 - 5 стр.
22. Головні завдання управління капіталом підприємства О.Ю. Єгорова // Харківська національна академія міського господарства – 2018 – 2стр.
23. Корнілова Т.В. Шляхи удосконалення обліку власного капіталу / Т.В. Кушнір, Н. А. Волкова. //Збірник магістерських науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедри економічного аналізу). – 2017. – 59-68 с.
24. Волкова Н.А. Аналіз використання власного капіталу на підприємстві / Н.А. Волкова, Т.В. Корнілова. // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №14. – Режим доступу до ресурсу: <http://global-national.in.ua/issue-14-2016>
25. Гайдаєнко О. Формування оптимальної структури капіталу підприємства / О. Гайдаєнко, М. Славінська. // Облік. Економіка. Менеджмент: наукові нотатки Міжнародний збірник наукових праць.. – 2016. – №1. – С. 100-107.
26. Сутність та типологія структурних елементів інтелектуального капіталу: Міжнародний аспект // А.О. Босак, О.Ю. Переста. – Національний університет «Львівська політехніка», 2018. – 1-8 стр.
27. Власний капітал підприємства як економічна категорія та його облік // Кудіна І.О. Інститут управління, технологій та права імені Гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного Державного університету інфраструктури та технологій – 2018 – 1-6 стр.

28. Безкоровайна Л.В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах / Л.В. Безкоровайна // Журнал МНУ ім. В.О. Сухомлинського. – 2015. – Вип. 4 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/200.pdf>

29. Навчально-практичний посібник з курсу «Особливості обліку в інших галузях»: Розділ «Облік діяльності автотранспортних підприємств» // Одеський державний економічний Університет, Уклад. В.Ф. Максимова. // Одеса: ОДЕУ ротاپринт, 2010 р. – 170 с

30. Обґрунтування джерел фінансування транспортного сектору України // О.М. Парубець, Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів – 2017 – 1-5 стр.

ДОДАТКИ

Додаток А

Показники рентабельності (прибутковості) діяльності підприємства за 2016-2018 рр.

Показники	Одиниця виміру	Роки			Відхилення 2018 р. до 2016 р +,-
		2016	2017	2018	
1.Рентабельність активів	%	1,32	0,52	2,44	1,12
Рентабельність власного капіталу	%	4,83	1,63	5,21	0,38
Рентабельність господарської діяльності	%	0,446	0,160	0,956	0,51
Рентабельність продукції	%	0,85	0,24	1,08	0,23
Рентабельність продажу	%	0,72	0,22	0,97	0,25
Рентабельність операційної діяльності	%	0,449	0,161	0,958	0,509

Рентабельність активів в 2016 році склала 1,32, тобто на кожну гривню активів підприємство отримало 0,013 грн. чистого прибутку. В 2017 році на кожну вкладену в активи гривню було отримано 0,005 грн. чистого прибутку. В 2017 році значення показника рентабельності активів дорівнювало 0,024 .

Рентабельність продажу в 2018 році становить 0,958, що на 0,509 більше ніж в 2016 році. Даний показник показує, що на 1 грн чистого доходу припадає 0,009 грн чистого прибутку, тобто вона характеризує дохідність операцій від продажу товарів.Щодо показника рентабельності власного капіталу, то в 2016 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 0,048 грн. чистого прибутку. В 2017 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 0,016 грн. чистого прибутку, тобто ефективність роботи за цей рік була задовільною. В 2018 році кожна вкладена власниками гривня коштів принесла їм 0,052 копійок чистого прибутку.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу є більшим за 0, що є позитивним, засвідчує посилену ділову активність на підприємстві. Це свідчить про те, що цей показник позитивно впливає на фінансовий стан підприємства, за рахунок чого прибуток підприємства збільшився.

Показники майнового стану ТОВ «Дейв Експрес», тис. грн.

№ з/п	Показники	Роки			Відхилення 2018 р. до 2016 р.	
		2016	2017	2018	+/-	%
1	2	3	4	5	6	7
1	Зареєстрований (пайовий) капітал	1037	1037	1037	0	0
2	Власний капітал	4682	4759	6713	2031,00	43,38
3	Залучений капітал	11882	8168	6105	-5777,00	-48,62
4	Дебіторська заборгованість	9869	8174	6587	-3282,00	-33,26
5	Кредиторська заборгованість	7419	6983	4940	-2479,00	-33,41
6	Загальна вартість активів	16564	12927	12818	-3746,00	-22,62
7	Тривалість погашення дебіторської заборгованості	114,78	92,41	76,68	-38,10	-33,19
8	Тривалість погашення кредиторської заборгованості	96,31	73,89	61,97	-34,34	-35,66

Власний капітал – це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними (засновниками) на підприємстві з уже оподаткованого прибутку. Власний капітал показує частку майна підприємства, яка фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства. Спостерігається зростання власного капіталу в 2018 році порівняно з 2016 роком на 2031 тис. грн., що є позитивним в діяльності підприємства.

Залучений капітал – кошти, які залучаються для фінансування, розвитку підприємства на поворотній основі. Основними видами залученого капіталу: банківський кредит, фінансовий лізинг, емісія облігацій тощо. Ми

спостерігаємо зростання залученого капіталу, який в 2018 році порівняно з 2016 роком зменшився на 5777 тис. грн. або на 48,62%.

Дебіторська заборгованість – це заборгованість інших підприємств, установ, а також фізичних осіб перед підприємством. Дебіторська заборгованість – це суми, які нараховуються підприємству від покупців за товари або послуги, продані в кредит. В 2018 році порівняно з 2016 роком вона скоротилась на 3282 тис. грн.

Кредиторська заборгованість – це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк. В 2018 році порівняно з 2016 роком скоротилась на 2479 тис. грн.

У процесі виробничої діяльності часто трапляються випадки, коли кредиторська заборгованість значно перевищує дебіторську. Деякі економісти-теоретики вважають, що це свідчить про раціональне використання коштів, оскільки підприємство залучає в оборот більше коштів, ніж відволікає з обороту. Але бухгалтери-практики оцінюють таку ситуацію тільки негативно, оскільки підприємство мусить погашати свої борги незалежно від стану дебіторської заборгованості.

Отже, аналізуючи дані дебіторської і кредиторської заборгованості, необхідно вивчити причини виникнення кожного виду заборгованості, виходячи з конкретної виробничої ситуації на підприємстві.

Загальна вартість активів – це загальна сума всіх ресурсів, якими володіє підприємство (готівка, дебіторська заборгованість, обладнання та майно підприємства). Ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигід у майбутньому. Негативним є скорочення вартості активів на 3744 тис. грн. в 2018 році порівняно з 2016 роком, але потрібно більш детально оцінити за рахунок чого відбулось таке скорочення.

Динаміка показників оцінки ліквідності підприємства на кінець року

Показники	Норматив	Роки			Відхилення	
		2016	2017	2018	2017 р. до 2016 р., +,-	2018 р. до 2017 р., +,-
1.Коефіцієнт загальної ліквідності	>1-2	1,05	1,38	1,95	0,33	0,57
2.Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,6	0,86	1,12	1,48	0,26	0,36
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,02	0,12	0,36	0,1	0,24
4.Чистий оборотний капітал	>0	543	3092	5803	2549	2711,00

Коефіцієнт поточної ліквідності (швидкої) зазвичай є задовільним, якщо він $>0,6$. У нашому прикладі простежується тенденція до його зростання від 0,86 до 1,48, що є більше нормативу. Тобто в 2018 році за рахунок грошових коштів та очікуваних фінансових надходжень підприємство спроможне погасити 148% поточних зобов'язань. Рівень цього показника залежить від сфери діяльності, структури і якості активів, тривалості операційного циклу, швидкості погашення кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дозволяє визначити частку короткострокових зобов'язань, що підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості й реалізації інших активів.

Позитивною є тенденція зростання даного показника, який в 2018 р. становить 0,36, що на 0,26 більше, ніж в 2016 р. Оптимальною вважається ситуація, коли показник абсолютної ліквідності знаходиться на рівні вище 0,2. Однак, значення показника ТОВ «Дейв Експрес» досягає дану межу в 2018 р., тобто це свідчить про те що в 2018 році підприємство спроможне негайно погасити 36,0 % поточної заборгованості за рахунок наявних коштів.

Динаміка показників ділової активності підприємства

Показники	Роки			Відхилення 2018 р. до 2016 р
	2016	2017	2018	
				+, -
1. Коефіцієнт оборотності активів	1,84	2,41	2,52	0,68
2. Тривалість обороту активів, днів	198,37	151,45	144,84	-53,53
3. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	2,52	3,01	2,77	0,25
4. Тривалість обороту оборотних засобів, днів	144,84	121,26	131,77	-13,07
5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,18	3,95	4,76	1,58
6. Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	114,78	92,41	76,68	-38,1
7. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,79	4,94	5,89	2,1
8. Тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	96,31	73,89	61,97	-34,34
9. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	17,12	17,2	12,12	-5,00
10. Тривалість обороту матеріальних запасів, днів	21,32	21,22	30,12	8,80
11. Коефіцієнт оборотності основних засобів	7,79	14,81	28,70	20,91
12. Тривалість обороту основних засобів, днів	46,85	24,65	12,72	-34,13
13. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	6,72	7,54	5,37	-1,35
14. Тривалість обороту власного капіталу, днів	54,32	48,41	67,97	13,65

На початок 2016 року значення показника оборотності активів становило 1,84. Це означає, що за допомогою використання кожної гривні активів було вироблено продукції та надано послуг на суму 1,84 грн. В 2017 році значення показника зростає і кожна вкладена в активи гривня дозволила отримати 2,41 грн. виручки. В 2018 році значення показника ще підвищується і на кожну гривню вкладену в активи, підприємство отримало 2,52 грн. чистого доходу.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує, наскільки масштаб діяльності підприємства забезпечується власним капіталом. В розрахунках

коефіцієнт зростає і в 2018 році становить 6,72, що на 1,35 менше ніж в 2016 році.

Значення показника означає суму товарів та послуг (без врахування ПДВ), що було виготовлено та вироблено на залучені кошти підприємства та вказує на ефективність використання капіталу власників та свідчить про його продуктивність.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в 2018 році становить 4,76, що на 1,58 пункти більше, ніж в 2016 році, тобто стільки разів обернулися кошти, вкладені в розрахунки. Зростання даного показника є позитивним для підприємства, адже воно швидше отримує оплату по рахункам.

Коефіцієнт оборотності матеріальних ресурсів в 2018 році становить 12,12 пункти, що на 5,0 пункти менше, ніж в 2016 році. Зменшення даного показника свідчить про зростання чистого доходу та сповільнення обороту виробничих запасів і незавершеного виробництва, що й можна спостерігати в звіті про фінансовий стан за 2018 рік.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості в 2018 році становить 5,89, що на 2,1 пункти більше, ніж в 2016 році, тобто це свідчить про зростання швидкості оплати заборгованості підприємства.